

«ذکر سخنان این فضلا ... موجب تطویل مقالست. ان شاء الله تعالی کتابی علیحده در این مطلب نوشته شود ...»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۱/۴-طباطبائی

آغاز: ملا محمد باقر پسر ملا محمد تقی بن ملا مجلسی در آخرهای کتاب عین الحیاة ... روایت می کند که آن حضرت فرمود یا باذر یکون فی آخر الزمان قوم یلبسون الصوف ... الا اخبرک باهل الجنة قلت بلی یا رسول الله قال کل اشعث اغبر ذی ظهیرین (کذا) لایوبه به؛ **انجام**: گناه ترا به دیگری نخواهند نوشت، هدانا الله وایاکم الی الصراط المستقیم در کنار سطر آخر چنین آمده: «مؤلف کتاب عین الحیوة ... از این قبیل نقلها بسیار آورده و در باب این طایفه ابله فریب گفتگو بسیار کرده ... شاید ایمن گردد و السلام».

بخشی از عین الحیاة؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم شکر، جلد: مقوایی عطف تیماج، ۷گ (۵۷-۶۳)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۲-۲۳۹]

● **حدیث دعبیل الخزاعی / اسباب / عربی**

hadīṭ-u di'bil-il xazā'ī

مختصری است منقول از «عیون اخبار الرضا (ع)» مشتمل بر ایات، گفته ها و شنیده هایی از دعبیل بن علی خزاعی (۱۴۸-۲۴۶ق) شاعر اهل بیت (ع).

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۵۴

آغاز: حدیث دعبیل بن علی الخزاعی رحمه الله رواه رئیس المحدثین؛ **انجام**: من حوض احمد شربة من الماء خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۲؛ جلد: مقوا، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۱۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار ۱- ۲۷۹]

→ حدیث ذوالریاستین < اصول الدین

● **حدیث ذوالنون المصری / اخلاق / عربی**

hadīṭ-u ḍu-n-nūn-il miṣrī

ذوالنون مصری، ثویان بن ابراهیم، ۴۱۸۰ - ۲۴۵ قمری
zo-n-nūn-e mesrī, sawbān ebn-e ebrāhīm (797 - 860)
مجموعه وصایا و نصایح «ذوالنون مصری» به متوکل خلیفه عباسی است که در یک دفتر گردآوری شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۰۸۹/۷

آغاز: ذکر والله اعلم واحکم واعزو اکرم عن ماضی و تقدم من الاخبار الصحیحة ان المتوکل ارق ذات لیلۃ ارقاً شدیداً فاراد فی یسامره و یحادثه فذکر فی نفسه من یصلح لما یرید؛ **انجام**: وهذا ما کان من الخبر الموعظة بالوفاء و التمام و الحمد لله من الزیادة

الله را از کتاب «ابوالحسن بکری» نقل کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۷/۹

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... أما بعد، فیقول المتمسک بعروة الولی، محمد بن عبدالتبی إنه أجازنی المشایخ الثقات منهم، الشریف المولوی الشهرستانی و الشیه موسوی بن علی الحرانی عن الشیخ یوسف؛ **انجام**: و قام قبل أن یصل الی خدمته، فلم یطقی فلذلک قال تعالی خلق الإنسان من عجل خط: شکسته، بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۵۱-۶۱)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۹/۵سم [ف: ۳۶-۴۶۲]

● **حدیث خلقت دنیا / حدیث / عربی**

hadīs-e xelqat-e donyā

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۶۶/۳

آغاز: قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم ان موسی سأل و به عزوجل ان یرفعه یداً الدنیا منذ خلقت؛ **انجام**: و لم اخلقه من الطین غیره صدق رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم. خط: نسخ، بی کاه، بی تا، کلا ۱۹ سطر [ف: ۵-۸۱]

● **حدیث در کلام طیور / حدیث / عربی**

hadīs dar kalām-e toyūr

حدیثی که در آن ذکر شده ده نفر یهودی نزد عمر آمده از مفهوم اصوات طیور و بهایم از وی سؤال کردند و او وجه سؤالات را نزد حضرت علی (ع) فرستاده و حضرت به آنها پاسخ داده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۴۶/۱

خط: نسخ، بی کاه، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۱ - ۶)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [میراث اسلامی: دفتر نهم - ۹۶]

● **حدیث در مذمت صوف پوشان / کلام و اعتقادات / عربی**

hadīs dar mazammāt-e sūf-pūshān

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

بخشی است از وصیت پیامبر (ص) به ابی ذر که در عین الحیاة مجلسی با شرح و بسط بسیار آمده و وی در این قسمت به طعن بر بزرگان این طریقت و مذمت فرقه پرداخته. از کتاب های عمده المقال شیخ حسن، مطاعن المجرمیه محقق کرکی و کتاب الاعتقاد دوریستی و کتاب ابن حمزه و شیخ مفید که علماء شیعه در رد آنان نوشته اند، یاد می کند و در بخشی از آن می گوید:

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

۵. گک، اندازه: ۱۵×۲۱ سم [الفبائی: ۳۹-]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۲/۱۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: مؤلف در فهرست ناشناس مانده است که به قرینه آغاز نسخه شناسایی شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد علی سواد کوهی را مکوهی، تا: ۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۷ ص (۱۶۰-۱۶۶)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵ سم [ف: ۱۰-۵۰۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۹۶/۱۰

آغاز: برابر؛ انجام: احمد محمد تلا ایات xx و آله و صحبه السادات / اجن لیل او نهار ابد xx و بعد من قد ضل و من قد اهتدا خط: شکسته نستعلیق، کا: فضل الله بن آخوند ملازین العابدین بروجردی ملقب بشمس العلماء، تا: ۱۳۱۵ق؛ گک (۲۱-۲۳پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۸/۱۰×۱۷/۷ سم [ف: ۹-۲۴۷]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: مؤلف در فهرست ناشناس مانده است که به قرینه آغاز نسخه شناسایی شد؛ خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ گک (۲-۴ چهار ستونی) [ف: ۱-۱۴]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۸۶۷/۲

آغاز: برابر؛ انجام: لا الزرائخ و لا کبریتا xx و قد دهیت حق ان بلیتا

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: چرم، گک (۷-۸پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵ سم [مؤید: ۲-۳۰۴]

۱۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۸۶۷/۶

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: چرم، گک (۴۲-۴۴پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵ سم [مؤید: ۲-۳۰۵]

● کیمیا / کیمیا / فارسی

kīmīyā

جاماسب بن لهراسب، ق ۳ میلادی

jāmāsb farzand-e lahrāsb (- 3c)

چند رساله در این زمینه به او منسوب است با آغازهای متفاوت و یا نزدیک به هم.

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰/۱۵

بی کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

آغاز: بسمله چنین گفت جاماسب که تدبیر کن روحرا با جسد تا سفید گردد هم جو جسد؛ انجام: و همچنین غسل و سفید کردن از روح است حق کنی او را و بریان کنی.

در بیان بعضی از اعمال کیمیا؛ خط: نستعلیق ناخوانا، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴ ص (۱۱۶-۱۱۹)، ۲۴ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۵/۱۵×۸/۲۰ سم [رایانه]

۱۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۵۶/۲

خط: نسخ و نستعلیق هندی، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۵/۱۲×۱۹ سم [ف: ۱-۲۳۰]

● الكیمیاء (منظوم) / کیمیا، شعر / عربی

al-kīmīyā' (manzūm)

ذوالنون مصری، ثوبان بن ابراهیم، ۱۸۰؟ - ۲۴۵ قمری

zo-n-nūn-e mesrī, sawbān ebn-e ebrāhīm (797 - 860)

تاریختألیف: ۱۲۷۴ق

در کیمیا حدود ۱۵۰ بیت. کشف الظنون در جلد دوم ستون ۱۳۳۸ آورده: «قصیده ذی النون المصری فی الصنعة» که مطلع آن مغایر با مطلع مندرج در این نسخه است.

آغاز: الحمد لله الجمیل فعله xx قد شمل الخلق جمیعا فضله / احمده كما الهی اهله xx العادل الظاهر فینا عدله ... انجام: و الحمد لله العلی المفضل xx علی الذی اولی من التفضل

شرح و حواشی:

۱- شرح قصیده عجب ذوالنون مصری؛ عیدالله بن بختیشوع (۴۵۱-)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵/۱۸۶۳

خط: نستعلیق، کا: عبدالنبی شافعی و عزیزالله قادری، تا: ۱۱۵۲ق؛ جلد: میشن، ۵ ص (۵۶-۶۰)، ۲۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۵/۹×۲۱/۵ سم [ف: ۱۰-۴۴۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲/۲۲۹۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۹ گک (۲-۱۰پ-۱۱۰ر)، ۱۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵ سم [ف: ۱۱-۷۴۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۰/۶۲۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۴ ص (۳۷۰-۳۷۳)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹ سم [ف: ۹-۲۶۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵/۶۴۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، گک (۲۲-۲۴ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷ سم [ف: ۹-۴۱۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۷۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد کرمانشاهی، تا: ۱۲۶۷ق، جا: تهران؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمین ۱۳۵۰؛ جلد: تیماج،

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276264

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۳